

Inhoudelijk Plan Internationaal Lied Festival Zeist 22 – 31 oktober 2021

Versie 8 juni 2021

Inhoud

0. Samenvatting.....	3
1. Profiel Festival	4
1.1 Inleiding en kernactiviteiten.....	4
1.2 Artistiek team en artistieke visie	5
2. Festivalthema 2021	6
3. Recitals	7
3.1 Recitals tijdens het festival 2021.....	7
3.2 Recitals buiten het festival	7
3.3 Compositieopdracht.....	7
3.4 Young Singers Platform	7
3.5 Dag van het Lied Vereniging Vrienden van het Lied.....	8
4. Talentontwikkeling en cultuureducatie	9
4.1 Masterclass.....	9
4.2 Educatie en Participatie.....	10
4.3 Lezingen.....	10
5. Publieksbereik	11
6. Positionering en samenwerking	14
6.1 Lokaal.....	14
6.2 Regionaal.....	14
6.3 Nationaal	14
6.4 Internationaal	15
7. Bedrijfsvoering	16
7.1 Cultureel ondernemerschap.....	16
7.2 Onderzoek en ontwikkeling.....	16
7.3 Organisatie	17
8. Codes Governance, Fair Practice en Diversiteit & Inclusie.....	18

0. Samenvatting

Het Internationaal Lied Festival Zeist heeft sinds de oprichting in 2015 vier succesvolle edities neergezet. Het festival is sterk gegroeid in programmering, positionering en publiek. Het aantal bezoekers is gegroeid van 1.400 in 2016 naar 3.500 bezoekers in 2019. Het festival heeft in 2018 het EFFE label verworven en wordt gerekend tot de top 3 van de liedfestivals in Europa. In 2020 heeft het festival helaas niet plaats kunnen vinden vanwege de overheidsmaatregelen rond het Coronavirus. In 2021 vindt het festival vanwege het Coronavirus in oktober plaats in plaats van zoals gebruikelijk in mei.

De waardering voor het festival is zeer hoog. Bezoekers waardeerden het festival in 2019 met een 8,7. Wat bezoekers speciaal aan het festival waarden: de sfeer, de hoge kwaliteit, de geweldige ambiance en de goede organisatie. Het Internationaal Lied Festival Zeist is het enige festival voor het klassieke lied van Nederland.

Het lied raakt onze ziel en diepste emoties, zowel in het luisteren als zingen. Zo draagt het op een bescheiden, maar waardevolle wijze bij aan een betere wereld. Het lied gaat over de grote emoties en de grote levensvragen, het is onverminderd relevant en actueel voor de mensen van nu.

Het Internationaal Lied Festival Zeist wil de volle breedte en de zeggingskracht van het liedgenre laten zien én horen, vanaf het begin van het romantisch kunstlied rond 1750 tot nu. Elk festival is een combinatie van recitals, talentontwikkeling en cultuureducatie.

Elke editie heeft een thema dat de keuze bepaalt voor de componisten, dichters en het cultuurhistorisch tijdperk die in die editie centraal staan. Liederen van de gekozen componisten op teksten van de gekozen dichters vormen de rode draad die door het festival, de recitals, de lezingen en de masterclass heenloopt. Deze samenhang en verdieping geven het festival meerwaarde. Het thema van het festival 2021 is: *Van fin de siècle naar nieuwe stromingen*.

Het is gelukt om een toonaangevend, internationaal liedfestival neer te zetten en te doen groeien in Nederland. Iets creëren uit niets, een uniek festival op poten zetten, dat er nog niet was in Nederland, op het niveau van de *Schubertiade Schwarzenberg* en het *Oxford Lieder Festival*. Dat mag ondernemerschap genoemd worden.

De totale inkomsten in 2021 worden begroot op € 217.500, waarvan € 147.500 eigen inkomsten (68%) en € 70.000 overheidsbijdragen (32%).

Het Internationaal Lied Festival Zeist onderschrijft de *Governance Code Cultuur*. Wij hebben daarin een aantal stappen gezet en wij nemen resultaatsverplichtingen op ons. Dit vraagt extra middelen. Het Internationaal Lied Festival Zeist onderschrijft de *Fair Practice Code*. Over het geheel genomen passen we de Fair Practice Code actief toe. Om deze volledig toe te passen zijn extra middelen nodig. Het Internationaal Lied Festival Zeist onderschrijft de *Code Diversiteit & Inclusie*. Tegelijk gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat het ons eigen maken en toepassen van deze code bij ons nog in de kinderschoenen staat. Wij willen ons hierbij laten adviseren in de komende periode hoe we dit handen en voeten kunnen geven op een manier die past bij ons festival.

Het Internationaal Lied Festival Zeist is trots op wat er in de eerste vijf jaar is neergezet, zowel artistiek als organisatorisch. Vanuit deze solide basis willen wij een volgende stap maken om het festival nog verder als begrip in de internationale muzikwereld neer te zetten. We willen met dit inhoudelijk plan een gemotiveerd en realistisch beeld schetsen van wat het Internationaal Lied Festival Zeist voor de regio Utrecht en daarbuiten kan betekenen en wat daarvoor nodig is.

1. Profiel Festival

1.1 Inleiding en kernactiviteiten

Het Internationaal Lied Festival Zeist heeft sinds de oprichting in 2015 vier succesvolle edities neergezet in de jaren 2016 tot en met 2019. Het festival 2020, het eerste lustrum, was gepland van 8 tot en met 17 mei 2020. Door de overheidsmaatregelen rond het Coronavirus heeft dit festival helaas niet plaats kunnen vinden. In 2021 vindt het festival vanwege het Coronavirus in oktober plaats.

Het lied is de combinatie van poëzie en muziek, het lied is *verklankte poëzie*. Vanuit dat uitgangspunt staan naast tijdperken en/of componisten, ook altijd een of enkele dichters centraal in de programmering. De afgelopen festivals waren dat de dichters Mayrhofer (2016), Goethe (2017), Eichendorff (2018) en Heine, Verlaine en Poesjkin (2019).

Het festival is in de afgelopen edities sterk gegroeid in programmering, positionering en publiek:

- Het festival is uitgebreid van zes dagen in 2016 naar tien dagen in 2019.
- Het aantal liedrecitals is gestegen van 11 in 2016 naar 15 in 2019.
- De masterclass is in 2019 uitgebreid van vier naar zes dagen, van een naar twee docenten per dag en met de onderdelen performancecoaching, taalcoaching en poëziebesprekingen.
- Het publieksbereik is gegroeid van 1.400 in 2016 naar 3.500 bezoekers in 2019.
- Het festival heeft in 2018 het EFFA label verworven, het Europees keurmerk voor opmerkelijke kunst festivals, het festival wordt gerekend tot de top 3 van de liedfestivals in Europa.

De waardering voor het festival is zeer hoog. Bezoekers waardeerden het festival in 2019 met een 8,7. Wat bezoekers speciaal aan het festival waarden: de sfeer, de hoge kwaliteit, de geweldige ambiance en de goede organisatie.

Het festival is een jaarlijks brandpunt, knooppunt en ontmoetingspunt voor de liefhebbers van klassieke liedkunst en voor iedereen die zich met de ontwikkeling ervan bezighoudt.

Het Internationaal Lied Festival Zeist heeft zijn bestaansrecht bewezen als middelpunt van de rijke traditie van het kunstlied én door ruimte te geven aan moderne interpretaties daarvan.

Festivallocatie is de kerk van de Evangelische Broedergemeente Zeist, een Rijksmonument sinds 1968 en erfgoedlocatie. De Grote Zaal van de kerk van de Evangelische Broedergemeente met zijn heldere akoestiek in een groene en historische setting wordt erkend als dé plek voor het lied in Nederland.

Het Internationaal Lied festival Zeist is het enige festival voor het klassieke lied van Nederland. Steeds meer mensen weten Zeist te vinden als *the place to be* als je van zangkunst houdt. Zang, de oervorm van de muziekkunst, krijgt het podium dat zij verdient.

Doelstellingen van het Internationaal Lied Festival Zeist:

- podium bieden aan jonge talenten en gerenommeerde topmusici van internationaal niveau;
- de klassieke zangkunst voor een breed publiek toegankelijk maken;
- nieuwe interpretaties van klassiek werk de ruimte geven;
- talentontwikkeling (meerdaagse masterclass voor beginnende professionals);
- cultuureducatie (liedprojecten voor scholieren; cursussen, workshops en open podium voor zangamateurs; lezingen voor studenten en bezoekers).

Het Internationaal Lied Festival Zeist kent daarmee twee kernactiviteiten:

1. Het presenteren van professionele liedrecitals;
2. Talentontwikkeling en cultuureducatie.

1.2 Artistiek team en artistieke visie

Het artistiek team bestaat uit:

- *Robert Holl, artistiek leider*
Een van de meest succesvolle liedzangers én liedpedagogen van onze tijd. Hij is vanaf de start van het festival in 2016 de artistiek leider. Daarnaast treedt hij tijdens het festival ook op als zanger, docent masterclass en ensembleleider.
- *Henk Neven en Hans Eijsackers, artistiek programmeurs*
Bariton Henk Neven en pianist Hans Eijsackers zijn begin januari 2021 aangetrokken als artistiek programmeur. Twee veelzijdige musici, die met alle facetten van de liedkunst vertrouwd zijn, uitvoeren, lesgeven en programmeren. Samen met artistiek leider Robert Holl bereiden zij het festival 2022 voor. Aan het einde van die editie draagt hij het artistiek leiderschap aan hen over.
- *Elly Ameling, artistiek adviseur*
Wereldberoemd liedzangeres en pedagoge en wordt veelvuldig gevraagd als masterclassdocent wereldwijd.
- *Graham Johnson, artistiek adviseur*
Gerenommeerd docent, liedbegeleider en auteur. Hij is de schrijver van het standaardwerk over alle liederen van Schubert. Hij wordt veelvuldig gevraagd als liedbegeleider in recitals en als masterclassdocent wereldwijd.
- *Portefeuillehouder artistieke zaken in het bestuur.* Deze vacature is ontstaan door het overlijden van Aat Klompenhouwer op 25 september 2020. De portefeuille artistieke zaken is overgenomen door het bestuurslid Marcel Jansen.

Dit hoogwaardige artistieke team waarborgt de professionaliteit van het festival.

Het Internationaal Lied Festival Zeist werkt vanuit de volgende artistieke visie:

- *Zeggingskracht*
Het artistiek team nodigt specifiek musici uit die absoluut voorrang geven aan de potentiële zeggingskracht van de muziek én de tekst van het kunstlied en deze maximaal uitdragen.
- *Ambiance*
De Kerkzaal van de Evangelische Broedergemeente is een artistiek uitdagende én intieme, rustgevende zaal. De historische ambiance en uitzonderlijk heldere akoestiek van de zaal, die bovendien in een weldadige groene omgeving ligt, zijn bij uitstek geschikt voor liedvertolkingen.
- *Gevarieerd*
Het festival programmeert recitals op drie niveaus: musici die tot de absolute wereldtop worden gerekend, musici vlak onder dat niveau en *rising stars* met nationale en internationale potentie.
- *Thematisch*
Elke editie heeft een thema dat de keuze bepaalt voor de componisten, dichters en het cultuurhistorisch tijdperk die in die editie centraal staan. Lieder van deze componisten op teksten van deze dichters vormen de rode draad die door het festival heenloopt. Deze samenhang en verdieping geven het festival meerwaarde.
- *Publiekvisie*
Het festival richt zich op een breed publiek, dat groter is dan de liedliefhebber pur sang. Daarom richt het zich in de programmering niet alleen op toprecitals in de avonden, maar ook op een meer avontuurlijke en jeugdiger programmering overdag en in de weekenden.
- *Piramide*
Met de combinatie van recitals door professionele musici, talentontwikkeling en educatie laat het festival het lied op alle niveaus klinken en biedt het zangers van alle niveaus een podium. Deze piramidevorm van absolute beginners tot wereldsterren is uniek en maakt het festival breed en boeiend.

Het lied raakt onze ziel en diepste emoties, zowel in het luisteren als zingen. Zo draagt het op een bescheiden, maar waardevolle wijze bij aan een betere wereld. Het lied gaat over de grote emoties en de grote levensvragen, het is onverminderd relevant en actueel voor de mensen van nu.

2. Festivalthema 2021

Het Internationaal Lied Festival Zeist wil de volle breedte en de zeggingskracht van het liedgenre laten zien én horen, vanaf het begin van het romantisch kunstlied circa 1750 tot nu. Elke editie heeft een thema dat de keuze bepaalt voor de componisten, dichters en het cultuurhistorisch tijdperk die in die editie centraal staan. Lieder van de gekozen componisten op teksten van de gekozen dichters vormen de rode draad die door het festival, de recitals, de lezingen en de masterclass heenloopt. Deze samenhang en verdieping geven het festival meerwaarde.

Festivalthema 2021: Van Fin de Siècle naar nieuwe stromingen

Van vrijdag 22 tot en met zondag 31 oktober 2021 vindt het vijfde Internationaal Lied Festival Zeist plaats. Een feestelijke lustrumeditie, waarin de periode 1880 – 1930 centraal staat; het fin de siècle en hoe dat heeft doorgewerkt daarna. Speciale aandacht voor de Nederlandse componist Alphons Diepenbrock, in 2021 honderd jaar geleden overleden. Naast Diepenbrock staan in 2021 de componisten Berg, Schönberg, Mahler, Rachmaninov, Fauré en Debussy centraal. Centrale dichters zijn Rückert, Eichendorff, Verlaine en Baudelaire.

Het fin de siècle (1890 – 1914) is een stijlperiode aan het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw. In deze fascinerende periode kwam van alles op de kop te staan: in de wetenschap, psychoanalyse, politiek, kunst en muziek. Deze periode bracht mensen in grote verwarring door ontwikkelingen, die regelrecht in strijd waren met de bestaande orde. Zo was de evolutieleer van Darwin in strijd met de Bijbelse opvattingen, de opkomst van het socialisme bedreigde de macht van de bourgeoisie en Freud beweerde dat de mens dingen in zich had, die wij liever ontkennen.

Deze periode werd gekenmerkt door een enorme groei van allerlei kunststijlen en –vormen; het impressionisme, de Jugendstil, de cinematografie en de cancan, om een paar voorbeelden te noemen. Door al deze ontwikkelingen ging men de nieuwe eeuw in met zowel verwachtingen als angst. Revolutionaire ideeën en angstige voorgevoelens die zouden uitmonden in de catastrofale Eerste Wereldoorlog. Exponenten in de muziek zijn in Frankrijk Claude Debussy, in Oostenrijk Gustav Mahler en in Duitsland Richard Strauss. Componisten die rond 1900 een muzikale revolutie voerden waren Arnold Schönberg, Anton Webern en Alban Berg. In hun liederen zochten ze steeds meer de grenzen van de tonaliteit op.

Speciale aandacht tijdens het festival 2021 is er voor de Nederlandse componist Alphons Diepenbrock (1862 – 1921), in 2021 honderd jaar geleden overleden. Diepenbrock heeft circa 50 liederen gecomponeerd. Zijn voorkeur voor de vocale genres was in die tijd in Nederland volstrekt ongewoon. Ook zijn tekstkeuze is voor die tijd opmerkelijk. Weinig musici van die tijd waren vertrouwd met het werk van de Tachtigers en daarnaast introduceerde hij in de Nederlandse liedkunst auteurs als Baudelaire, Verlaine, Novalis, Hölderlin, Nietzsche en Brentano. Diepenbrock had een speciale voorliefde voor Goethe. Zijn streven naar een synthese van de polyfonie van Palestrina en de chromatiek van Wagner past geheel in het kader van het fin de siècle. Zijn werk behoort tot het belangrijkste dat in Nederland eind 19e/begin 20e eeuw is ontstaan.

3. Recitals

3.1 Recitals tijdens het festival 2021

1. Vrijdagavond 22 oktober: Openingsrecital Henk Neven en Hans Eijsackers – *Debussy, Fauré, Ravel*
2. Zaterdag 23 oktober: Dag van het Lied Vrienden van het Lied
3. Zaterdag 23 oktober: Olivia Vermeulen en Jan Philip Schulze – *Schubert, Wolf, Schönberg, Eisler*
4. Zondagmiddag 24 oktober: Robert Holl en Roger Braun - *Wolf, Stephan, Reger, Pfitzner, Brahms*
5. Zondagavond 24 oktober: Marlis Petersen en Matthias Lademann – *Brahms, Wolf, Reger, Fauré*
6. Maandagavond 25 oktober: Michael Wilmering en Daan Boertien - *Wolf*
7. Dinsdagavond 26 oktober: Raoul Steffani en Camerata KCO – *Mahler, Berg, Korngold*
8. Woensdagavond 27 oktober: Lenneke Ruiten en Thom Janssen – *Grieg, Berg, Fauré, Strauss*
9. Donderdagavond 28 oktober: Carolyn Sampson en Joseph Middleton – *Debussy, Wolf, Schönberg*
10. Vrijdagavond 29 oktober: Ema Nikolovska, Richley Ashes en Sholto Kynoch
11. Zaterdagmiddag 30 oktober: Presentatierecital deelnemers Masterclass
12. Zaterdagmiddag 30 oktober: Winnend duo Young Artist Platform Oxford
13. Zaterdagavond 30 oktober: Florian Boesch en Justus Zeyen
14. Zondagmiddag 31 oktober: Coco Collectief – *Viardot, Brahms, Berlioz, Liszt, Massenet*.
15. Zondagavond 31 oktober: Slotrecital Benjamin Appl en Graham Johnson – Hommage aan Aat Klompenhouwer – *Schubert, Schumann, Brahms, Strauss, Korngold, Bolcom*

NB Programma's en uitvoerenden onder voorbehoud van wijzigingen

3.2 Recitals buiten het festival

Naast het festival in oktober organiseren we in 2021 twee evenementen in het voor- en najaar:

- Online festivaldag Fin de siècle op zondag 6 juni 2021 als opmaat voor het festival in oktober 2021. Drie recitals en een lezing die op 6 juni 2021 worden uitgezonden (livestream), in samenwerking met Avondconcert NPO Radio4:
  1. Ellen Valkenburg en Maurice Lammerts van Bueren – *Les Apaches (Parijs 1900)*
  2. Hans Pieter Herman en Bas Verheijden – *L'Heure exquise*
  3. Lezing door Dinant Krouwel - *Diepenbrock en de Tachtigers*
  4. Vocaal kwartet en Maurice Lammerts van Bueren – *Diepenbrock, Mahler, Debussy*
- Najaarsrecital zondag 10 oktober 2021, in samenwerking met de Stichting Slotconcerten Zeist: Peter Gijsbertsen en Stefan Gerritsen.

3.3 Compositieopdracht

Het Internationaal Lied Festival Zeist vindt het belangrijk de liedkunst levend te houden en door te geven aan volgende generaties. Nieuwe composities horen daarbij. Met ingang van 2020 verstrekt het festival daarom elk jaar een opdracht voor een nieuwe compositie. De compositieopdracht betreft een lied, dat fungeert als het verplichte werk voor de zes duo's die deelnemen aan het Young Singers Platform. Componisten worden geselecteerd op hun vermogen om een lied te componeren dat actueel en relevant is. In 2021 een lied door de Poolse componiste Hanna Kulenty op het gedicht *Eldorado* van Edgar Allan Poe over de zoektocht naar geluk die bijna per definitie gedoemd is te mislukken.

3.4 Young Singers Platform

Professionele liedduo's aan het begin van hun (inter)nationale carrière krijgen de gelegenheid zich met een mini-recital te presenteren aan een internationale jury en het publiek. De twee winnende duo's mogen optreden tijdens het eerstvolgende festival in Oxford en in Zeist. Zo werken wij aan een keten van masterclass, auditie en optredens en bieden wij bouwstenen en een podium.

3.5 Dag van het Lied Vereniging Vrienden van het Lied

Het Internationaal Lied Festival Zeist en de vereniging Vrienden van het Lied (VVHL) delen met elkaar de passie voor het lied en de diepe wens de liedkunst te promoten en het klassieke lied door te geven aan de volgende generaties. De VVHL heeft circa duizend leden en organiseert jaarlijks circa zestig huisconcerten in heel Nederland. Eén keer per jaar organiseert de VVHL een landelijk evenement: De Dag van het Lied. Deze Dag van het Lied is vanaf 2019 onderdeel van het Internationaal Lied Festival Zeist.

4. Talentontwikkeling en cultuureducatie

4.1 Masterclass

De masterclass is één van de speerpunten van het festival en duurt zes dagen (van zondag 24 oktober tot en met vrijdag 29 oktober 2021) met een presentatierecital op zaterdag 30 oktober 2021. Voor jonge zangers en hun pianisten is het van doorslaggevend belang om in ontwikkeling te blijven na afloop van hun professionele studie. De masterclass voorziet daarin. Deze voor het publiek toegankelijke interpretatiecursus is nadrukkelijk bestemd voor liedduo's en behandelt zanger en pianist als gelijkwaardig en een onlosmakelijke eenheid. Een dergelijke benadering is uniek, gelet op de dikwijls eenzijdige aandacht voor de zanger.

Het Festival biedt de deelnemende duo's naast de masterclass ook een podium om zelf op te treden, met het presentatierecital, recitals op andere locaties, zoals verzorgingshuizen in Zeist en omgeving, en waar mogelijk in de toekomst op liedfestivals. Zo bouwt het festival mee aan de sterren van morgen.

Het doel van de masterclass is professionele duo's van zanger en pianist een boost te geven in hun carrière. Relatief weinig zangers breken nationaal en internationaal door als liedzanger, omdat er minder mogelijkheden zijn om op te treden (er worden aanzienlijk meer opera voorstellingen en oratoriumconcerten georganiseerd dan liedrecitals) en omdat er heel veel voor nodig is om een goede liedzanger te zijn. Dit geldt in dezelfde mate voor de pianisten, er is heel veel voor nodig om een goede liedbegeleider te zijn en om een echt duo te vormen.

De masterclass geeft beginnende professionele duo's een boost door:

- De inzet van zeer sterke docenten, die een schat aan podium- en leservaring meebrengen.
- De inzet van verschillende invalshoeken, accenten en lesmethoden: techniek, interpretatie, expressie, poëzie, uitspraak, houding en performance.
- Deelnemende duo's een podium te bieden in de openbare masterclass sessies, in het presentatierecital en in de recitals op de zondag na afloop van de masterclass in verzorgingstehuizen in Zeist en omgeving.
- Deelnemende duo's een kans te bieden om op te treden in het lunchrecital en om mee te doen aan het Young Singers Platform in een volgend festival.
- Deelnemende duo's die zich in de jaren na het festival sterk ontwikkelen, uit te nodigen voor een half of een heel recital tijdens het festivalprogramma.

Doelgroep voor de masterclass zijn professionele duo's van zanger en pianist aan het begin van hun carrière. De werving vindt plaats onder de zangdocenten van conservatoria in Nederland, Duitsland, Oostenrijk en Engeland, via de sociale media en via ons netwerk van zangers, pianisten en oud-deelnemers. Ongeveer een derde van de deelnemers is uit Nederland afkomstig en twee derde uit het buitenland (Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Frankrijk, Engeland, Polen en Rusland).

De docenten van de masterclass zijn zonder uitzondering zeer sterke docenten, die een schat aan podium- en leservaring meebrengen op het gebied van techniek, interpretatie, expressie, poëzie, uitspraak, houding en performance. In 2021 zijn de docenten Elly Ameling (sopraan), Wolfgang Holzmair (bariton), Robert Holl (bas), David Selig (pianist), Hans Eijsackers (pianist), Waltraud Österreicher (performance coach), Frans Huijts (poëzie besprekingen), Cas Jönsthövel en Corrie Minnigh (taalcoaches Duits en Frans).

De deelnemende duo's krijgen als regel tweemaal een uur les per dag. Daaraan voorafgaand start elke cursusdag met een bespreking van gedichten van de centrale dichters.

4.2 Educatie en Participatie

Educatie en participatie nemen een belangrijke plaats in, zowel tijdens het festival als in de maanden daaraan voorafgaand. De educatieprojecten lopen van mei tot en met oktober 2021 en zijn gericht op amateurzangers en scholieren. Het festival sluit aan bij het netwerk en binnen- en buitenschoolse activiteiten op het gebied van amateurkunst en cultuureducatie in de gemeente Zeist en de regio.

Doel van de schoolprojecten is het plezier in zingen en het zangtalent in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs te stimuleren, de koorzang/schoolkoren weer nieuw leven in te blazen en de leraren in het onderwijs waar nodig ondersteuning te bieden voor het zingen met de leerlingen.

De educatie en participatie projecten van het festival 2021 zijn:

1. Open Podium jongeren
2. Open Podium volwassenen
3. Workshop *Zingen zonder woorden*
4. Workshop *Introductie Lichtenberger® Methode* voor koorzangers
5. Workshop *Maria Stuart liederen* (Schumann)
6. Workshops *Songs of Travel* (Vaughan Williams)
7. Masterclass gevorderde amateurs
8. Liedklas amateurduo's (zanger – pianist)
9. Schoolproject primair onderwijs - *De Haven van Zeist*
10. Schoolproject voortgezet onderwijs – *Nachtmuziek* Meezingconcert 3+
11. Meezingconcert 3+ - *In Holland staat een huis* (Dirk Scheele)

4.3 Lezingen

Tijdens het festival 2021 zullen lezingen worden gehouden door:

- Dinant Krouwel: analyse relatie poëzie en muziek in twee liederen van Diepenbrock
- Frans Huijts: poëzie van Verlaine.
- Leo Samama, de schrijver van het boek *Alphons Diepenbrock, componist van het vocale*: leven en werken van Diepenbrock.

5. Publieksbereik

Aantal bezoekers en deelnemers van het festival

				Raming
Aantal bezoekers ILFZ	2017	2018	2019	2021
Recitals - live	1345	1323	2089	2235
Recitals - streaming	0	0	0	440
Mastercourse	378	629	613	600
Lezingen	111	180	170	80
Bezoekers Educatie & Participatie	40	145	580	660
Totaal bezoekers ILFZ	1874	2277	3452	4015
				Raming
Aantal deelnemers ILFZ	2017	2018	2019	2021
Professionele musici	15	53	70	117
Amateurmusici	24	39	43	106
Scholieren	0	250	335	360
Totaal deelnemers ILFZ	39	342	448	583

Doelgroepen festival

1. Een zo groot en breed mogelijk publiek, nationaal en internationaal, dat houdt van poëzie, zang en/of muziek of dat door het festival gaat doen: voor het hele festival en alle activiteiten.
2. Conservatoriumstudenten, nationaal en internationaal: voor het festival en specifiek de masterclass.
3. Amateurzangers uit Zeist, Utrechtse Heuvelrug, Utrecht en Amersfoort: voor het festival en specifiek de educatie- en participatieprojecten.
4. Scholieren van 8 - ca. 18 jaar uit Zeist en omgeving: voor de educatie- en participatieprojecten.

Publieksbereik

Bijna de helft van de bezoekers van het festival 2019 komt uit Provincie Utrecht (46%). Wat verder uitgesplitst komt 16% uit de gemeente Zeist en 12% uit de stad Utrecht.

Het festivalpubliek is kritisch, betrokken en goed ingevoerd, maar staat ook open voor vernieuwing en verrassing. Komt graag samen en neemt nieuw publiek mee.

In 2019 heeft het festival in totaal 3.500 bezoekers gehad. Door middel van radio en televisie - live interviews, live uitgevoerde 'voorproefjes' en de uitzending van recitals op Radio4 - is een veelvoud van het aantal bezoekers en een groot potentieel publiek bereikt:

- Radio 4 Spiegelzaal: Optreden Michael Wilmering.
- Televisie Podium Witteman: Optredens van artistiek leider Robert Holl en Lenneke Ruiten.
- Radio 4 Avondconcert: het recital van Lenneke Ruiten is rechtstreeks uitgezonden, de recitals van Robin Tritschler en van Paula Murrihy op een later tijdstip kort na het festival.

Streaming

Vanwege de maatregelen ter bestrijding van het coronavirus wordt er momenteel door culturele instellingen en festivals veel gestreamd, veelal gratis en soms tegen betaling. Het publiek leert zijn weg daarin te vinden, en ervaart dat het mogelijk is. Oxford Lieder festival heeft in oktober 2020 een compleet achtdaags festival live gestreamd. Ons publiek verwacht van ons dat we in die ontwikkeling meegaan.

Live streaming biedt de mogelijkheid een nieuw publiek te bereiken, publiek dat ver zou moeten reizen om onze recitals bij te wonen, buitenlandse bewonderaars van onze uitvoerenden, en internationaal geïnteresseerden in masterclasses. In 2021 maakt het Internationaal Lied festival Zeist een begin met streaming:

- Op zondag 6 juni zullen drie recitals en een lezing worden gestreamd tegen betaling, een online festival dag als opmaat naar het festival in oktober;
- Van het festival in oktober dat naar verwachting weer met publiek in de zaal zal kunnen plaatsvinden, zullen de recitals in de twee weekenden tevens live worden gestreamd tegen betaling.

Publieksonderzoek

Met het jaarlijkse publieksonderzoek wordt achterhaald hoe het publiek het festival waardeert, waar verbeterpunten zitten en hoe bezoekers het festival weten te vinden. Wij leren ons publiek beter kennen. Dat geeft ons kennis, die de programmering en de kaartverkoop stimuleert en ondersteunt. Dit publieksonderzoek wijst uit dat de waardering voor alle onderdelen van het festival zeer hoog is. Het geconcentreerde aanbod, het zeer hoge niveau van de uitvoerenden, de locatie, sfeer en organisatie maken het Internationaal Lied Festival Zeist bijzonder aantrekkelijk voor bezoekers.

Ontsluitende rol

Wij zien als festivalbestuur nadrukkelijk een rol voor ons om artiesten en artistieke ontwikkelingen zichtbaar en toegankelijk te maken voor het publiek. Voorbeelden hiervan zijn:

- Programmering kamermuziek
- Young Singers Platform
- Recitals deelnemende duo's masterclass in zorginstellingen
- Schoolprojecten primair onderwijs (Dichtersliefde in 2018 en 2019 en Haven van Zeist in 2021)
- Schoolproject voortgezet onderwijs (In 2021 Nachtmuziek)

Publiciteit en marketing

Naast het artistieke concept, het jaarthema en de uitwerking met solisten en programma's, bepalen de eenduidige en aansprekende verhalen die we daarbij vertellen de marketing. Voor de promotie en free publicity wordt bij elke festivaleditie een communicatieplan gemaakt.

Om een beeld te geven waren dit de pr activiteiten in 2019:

- Televisie (optredens en/of interviews)
  - o Vrije Geluiden: Festival ambassadeur Raoul Steffani op 31 maart
  - o Podium Witteman: Artistiek leider Robert Holl op 14 april en festival ster Lenneke Ruiten op 5 mei
- Radio (optredens en/of interviews):
  - o Een goedmorgen met ...: Aat Klompenhouwer op zaterdagochtend 11 mei (Radio4)
  - o Spiegelzaal: Michael Wilmering op 19 mei (Radio4)
  - o Avondconcert: het concert van Lenneke Ruiten is op 22 mei rechtstreeks uitgezonden en de concerten van Mark Padmore en van Robin Tritschler zijn opgenomen en op een latere datum uitgezonden (Radio4)
  - o Interview met Aat Klompenhouwer op 15 mei (Concertzender)
  - o Kamuze, het culturele programma van Radio Slotstad, besteedde tweemaal aandacht aan het festival
- Pers:
  - o Interview in de Volkskrant met Robert Holl op 15 mei
  - o Interview in NRC met festival beschermvrouwe Elly Ameling op 16 mei

- Het persbericht werd breed uitgezet
  - Redactionele aandacht in groot aantal (lokale/regionale) bladen
- Algemeen:
- 250 posters en 10.000 flyers gedistribueerd in Zeist, Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en Den Haag
  - Behalve flyers in print werden meerdere digitale flyers verspreid via het netwerk van het festival
  - Spandoeken en stoepborden in Zeist
  - Ruime aandacht en veel interactie op social media: Facebook, Twitter en Instagram
  - Groot aantal nieuwsbrieven naar een publiek dat in de loop van het seizoen groeide naar ruim 1400 geïnteresseerden
  - Advertenties van het festival in NRC, VK, Trouw, AD/UN, Gelderlander, lokale media provincie Utrecht

Onze beschermvrouw, ambassadeur en boegbeeld Elly Ameling, onze artistiek leider Robert Holl en Raoul Steffani, onze tweede ambassadeur en vertegenwoordiger van een nieuwe generatie liedzangers, zetten zich veelvuldig en graag in voor onze promotie. In 2021 wil het festival het publieksbereik verder vergroten door de inzet van streaming.

6. Positionering en samenwerking

6.1 Lokaal

- *Gemeente Zeist*
Steunt het festival vanaf het eerste uur. De steun van de gemeente Zeist is substantieel en geeft het vertrouwen om het festival verder te consolideren en uit te bouwen. Het festival geeft een culturele en economische impuls aan Zeist en past in het beleid van Zeist als Cultuurstad.
- *KunstenHuis Muziekschool De Bilt-Zeist, Netwerk Cultuureducatie Zeist en Stemplokaal Utrecht en zangpedagogen in de regio*
Samenwerking in de publiekswerving en in de educatie- en participatieprojecten voor scholieren en amateurzangers. Muziekschool Zeist stelt repetitieruimtes beschikbaar.
- *Scholen in Zeist en omgeving*
Het aantal scholen dat meedoet aan de liedklasprojecten voor scholieren is gestegen van één school in 2017 tot 6 scholen in 2019.
- *Stichting Slotconcerten (Slot Zeist, Erfgoedlocatie)*
Eén van de extra concerten buiten het festival wordt georganiseerd in samenwerking met de Stichting Slotconcerten Zeist.
- *Vereniging Vrienden van het Lied (regio Utrechtse Heuvelrug, standplaats Zeist)*
Eén van de regioconcerten vindt plaats tijdens het festival.

6.2 Regionaal

- *Culturele infrastructuur provincie Utrecht*
Bijna de helft van de bezoekers van het festival in 2019 komt uit Provincie Utrecht (46%). Daarmee maakt het festival duidelijk deel uit van de culturele infrastructuur van de Provincie. Het Internationaal Lied Festival Zeist is uniek, is enig in zijn soort. Daarmee levert het ook een belangrijke bijdrage aan het totale palet aan festivals in de Provincie Utrecht.
- *Liszt Concours*
Mogelijke samenwerking voor masterclass liederen van Liszt in 2022 en voor een recital met Schubert liederen in 2023. Dit wordt nog verkend.
- *Samenwerking binnen UFO*
Het Internationaal Lied Festival Zeist maakt sinds 2019 deel uit van het UFO. Wij ervaren dit als een heel nuttig platform, bovenstaande samenwerking met het Liszt Concours is hier onder andere uit voort gekomen.

6.3 Nationaal

- *Vereniging Vrienden van het Lied*
De Dag van het Lied van de Vrienden van het Lied is onderdeel van het festival.
- *Internationaal Vocalisten Concours*
Het festival geeft een engagementprijs op het Internationaal Vocalisten Concours, het prijswinnende duo krijgt een optreden tijdens het festival of op het Voor- of Najaarsrecital.
- *Internationaal Studenten Lied Duo Concours*
Het prijswinnende duo krijgt gratis toegang tot de masterclass van het festival.
- *Princes Christina Concours*
Prijswinnaars krijgen een optreden in de Ode aan Pijper en Diepenbrock
- *Conservatoria Nederland*
Werving deelnemers masterclass jonge professionele lied-duo's, podium voor studenten op de Dag van het Lied (in 2019 Artez, in 2021 Conservatorium Utrecht).

6.4 Internationaal

- *Oxford Lieder Festival, Leeds Lieder Festival, Schubertiade Vilabertran (Barcelona)*
Elkaars prijswinnaars van de auditie een podium bieden, elkaars festival promoten.
- *Conservatoria buitenland*
Werving deelnemers masterclass jonge professionele lied-duo's.
- *Buitenlandse artiesten en docenten*
Van de circa 100 uitvoerenden tijdens het festival en de twee extra recitals in 2021 komt ongeveer een derde uit het buitenland (Duitsland, Oostenrijk en Engeland).
- *Buitenlandse deelnemers masterclass*
Van de 48 deelnemers van de masterclass in de eerste vier edities van het festival kwamen 32 deelnemers uit het buitenland (Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Frankrijk, Engeland, Polen en Rusland).
- *Buitenlandse bezoekers*
Het aantal buitenlandse bezoekers van het festival is nog beperkt, in 2019 circa twintig. Het festival heeft een grote potentie op dit vlak, we gaan daar de komende jaren sterk op inzetten, onder meer door arrangementen met buitenlandse culturele reisbureaus.

7. Bedrijfsvoering

7.1 Cultureel ondernemerschap

Het is gelukt om een toonaangevend, internationaal liedfestival neer te zetten en te doen groeien in Nederland. Hoog artistiek niveau, sterke publiciteit, geweldige ambiance, groeiend aantal bezoekers en hoge waardering door de bezoekers. Financieel is het ook haalbaar gebleken. Het Internationaal Lied Festival Zeist staat als een huis.

Door een aantal deskundigen op het gebied van het klassieke lied die elkaar ontmoetten in het voorjaar van 2015, is op 5 juni 2015 de Stichting Internationaal Lied Festival Zeist opgericht. Iets creëren uit niets, een uniek festival op poten zetten, dat er nog niet was in Nederland, op het niveau van de *Schubertiade Schwarzenberg* en het *Oxford Lieder Festival*. Vijf mensen hadden een droom en die is werkelijkheid geworden. Dat mag ondernemerschap genoemd worden.

Het festival is in de afgelopen vier edities sterk gegroeid in programmering, positionering en publiek, en het is de ambitie om te blijven groeien naar meer publiek en meer bereik. In cijfers:

	Aantal dagen festival	Aantal dagen masterclass	Aantal recitals	Aantal deelnemers educatie	Aantal bezoekers	Jaar-begroting	Resultaat Jaarrekening (afgerond)
2016	6	4	11	10	1400	€ 83.000	- € 8.000
2017	6	4	11	24	1900	€ 90.000	€ 9.300
2018	6	4	12	289	2400	€ 100.000	€ 460
2019	10	6	15	373	3500	€ 140.000	€ 850
2021	10	6	15	500	4000	€ 217.500	-----

NB: de Jaarbegroting betreft naast het festival ook de recitals buiten het festival.

Financieringsmix

De totale inkomsten in 2021 worden begroot op € 217.500, waarvan € 147.500 eigen inkomsten (68%) en € 70.000 overheidsbijdragen (32%).

Risico- en beheerstrategie

Het aantal Vrienden bij de Stichting Vrienden Internationaal Lied Festival Zeist is in de periode 2016 – 2020 gegroeid naar 133 (stand per 31 december 2020). Het vermogen van de Stichting Vrienden Internationaal Lied Festival Zeist bedroeg per 31 december 2020 € 12.000, de verwachting is dat dit de komende jaren verder door zal groeien. Dit vermogen fungeert als buffer voor tegenvallers in de exploitatie van het festival. Zo is dat ook opgenomen in de statuten van de Vriendenstichting.

7.2 Onderzoek en ontwikkeling

Elke editie van het festival wordt grondig geëvalueerd: extern onder bezoekers, docenten en vrijwilligers, en intern onder bestuursleden en medewerkers. We kijken voortdurend wat loopt goed en wat kan beter. Op alle vlakken: artistiek, marketing, productie, organisatie en financiën.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Waarde toevoegen aan de masterclass - uitbreiding aantal dagen, lesmomenten en lesinhoud.
- Gratis Programmaboek – naslagwerk, bewaarexemplaar, verdieping en inzicht.
- Pauzedrankjes inclusief – minder wachten en meer festivalgevoel.
- Plan-Do-Check-Act in de promotie – beter monitoren en gericht publiek werven.
- Apart hoofd kassa en aparte floormanagers.

Al met al is er sprake van een forse professionaliseringslag en zoals bij iedere organisatie die uit de pioniersfase komt van formalisering en specialisatie. De pioniersfase had beslist zijn charme, de korte lijnen waren prettig, maar het was ook te kwetsbaar. Met de professionalisering staan we steviger in onze schoenen en kijken we met vertrouwen naar de toekomst.

7.3 Organisatie

De Stichting Internationaal Lied Festival Zeist heeft geen medewerkers in dienst.

De Stichting huurt wel professionals in voor de volgende taken:

- Programmering
- Programmatoelichtingen
- Vormgeving
- Teksten
- Fotografie
- Fondsenwerving
- Boekhouding

Het is de bedoeling om in de nabije toekomst ook een professional in te huren voor marketing en publiciteit.

Dit alles versterkt de duurzaamheid van de organisatie en maakt het festival minder afhankelijk van enkele personen in het bestuur.

De Stichting ILFZ heeft circa 25 vrijwilligers. De vrijwilligers worden niet betaald. Zij krijgen - als ze dienst hebben - gratis koffie, thee, broodjes en soep, en - als dat met hun taak te combineren is - gratis toegang tot de evenementen van die dag.

Taken van de vrijwilligers zijn:

- kaartverkoop en kaartcontrole
- beamer bedienen bij masterclass (projectie liedteksten)
- bloemen geven na afloop van het recital
- vervoer van uitvoerenden (van/naar Schiphol en station Driebergen/Zeist)
- deurwacht artiestenkamer
- klaarzetten pauzedrankjes (pré en post Covid-19)
- catering artiesten
- (helpen) inrichten van de locaties voor de activiteiten (opstelling banken en stoelen, banners, lessenaars en stoelen op podium, enz.)
- (helpen) opruimen van de locaties voor de activiteiten
- informatie en verkoop bij de tafels van de Vriendenstichting.

In de eerste vier edities van het festival is een toegewijde en ervaren ploeg vrijwilligers ontstaan, zonder wie dit festival niet mogelijk zou zijn.

Bestuursleden verrichten hun bestuurswerk onbezoldigd, zij zijn in die zin ook allemaal vrijwilligers. Eén van de bestuursleden heeft o.a. de portefeuille vrijwilligers en is verantwoordelijk voor werving en aansturing van de vrijwilligers.

8. Codes Governance, Fair Practice en Diversiteit & Inclusie

Het Internationaal Lied Festival Zeist onderschrijft de *Governance Code Cultuur*. Wij hebben daarin een aantal stappen gezet en wij nemen resultaatsverplichtingen op ons. Dit vraagt extra middelen.

Het Internationaal Lied Festival Zeist onderschrijft de *Fair Practice Code*. Over het geheel genomen passen we de Fair Practice Code actief toe. Om deze volledig toe te passen zijn extra middelen nodig.

Het Internationaal Lied Festival Zeist onderschrijft de *Code Diversiteit & Inclusie*. Tegelijk gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat het ons eigen maken en toepassen van deze code bij ons nog in de kinderschoenen staat. Wij willen ons hierbij laten adviseren in de komende periode hoe we dit handen en voeten kunnen geven op een manier die past bij ons festival.

Tot slot

Het Internationaal Lied Festival Zeist is trots op wat er in de eerste vijf jaar is neergezet, zowel artistiek als organisatorisch. Vanuit deze solide basis willen wij een volgende stap maken om het festival nog verder als begrip in de internationale muziekwereld neer te zetten en ook meer buitenlandse bezoekers te trekken. We hebben met dit meerjarenplan een gemotiveerd en realistisch beeld willen schetsen van wat het Internationaal Lied Festival Zeist voor de regio Utrecht en daarbuiten kan betekenen en wat daarvoor nodig is.